

дата Императора заповѣда да излѣзе отъ строя единъ офицеръ — българинъ. Дружинния командиръ извика мене и ми заповѣда да ида при Царя.

Щастливъ и сияющъ отъ радостъ, за гдѣто ми се прѣдстави случай не само да бѣдъ близо до Царя, но и да слушамъ отправенитѣ му къмъ мене думи, взехъ сабята си „подъ высь“ и наближихъ.

— Прѣдай имъ, каза ми Императора съ високъ гласъ, когато азъ се спрѣхъ на 3—4 крачки отъ него, че азъ вчера ходихъ въ първия български градъ Свищовъ, който бѣше прѣвзетъ отъ турцитѣ прѣди три дена отъ моитѣ храбри войници. Духовенството ме посрѣщна съ кръстъ и Евангелие, а жителитѣ съ хлѣбъ и соль. Прѣвземанието на този български градъ е началото на освобождението на България. Азъ се надѣвамъ, прибави Негово Императорско Величество, че всѣкой отъ тѣхъ свято ще испълни своя дългъ.

— „Прѣвземанието на този български градъ е началото на освобождението на България! . . .“ Тѣзи цареви думи приведоха опълченцитѣ и присѣтствувавшитѣ въ такъвъ вѣсторгъ, който не е възможно да се прѣдаде съ думи. Безъ да се распространявамъ, ще кажа, че свѣршекътъ на царската рѣчь се посрѣщна отъ опълченцитѣ и множеството народъ съ гръмогласно „ура“! Това „ура“ бѣше тѣй гръмовито, щото то като че ли събуди тихия бѣлъ Дунавъ, свидѣтеля на подвизитѣ на нашитѣ прадѣди, отъ многовѣковния му дълбокъ робски сънь.

Царя съ многочисленната си свита отдавна бѣ заминалъ за Зимничъ, а неумолкаемото „ура“ продължаваше да цѣпи въздуха.

Тая всеобща радостъ, обаче, на да ли веселеше Императора. Отъ доближаванieto си до него, азъ забѣлѣзахъ, че той бѣше намръщенъ и даже ми се стори, че не гледаше тѣй весело на опълченцитѣ, както въ Кишеневъ и Плоещъ. Не ми се искаше да вѣрвамъ, обаче, че причината е прѣснатата за опълченцитѣ не толкова добра слава. Не вѣрвахъ даже да бѣше достигнала тя до него, ако и да знаяхъ, че Негово Императорско Височество Главнокомандующия, си бѣше съставилъ не съвсѣмъ добро мнѣние за опълченцитѣ и че ужъ се билъ изразилъ веднѣжъ, че ще расформирува опълчението. Но вѣроятно бѣше това, че Императора скърбеше, като виждаше всичкитѣ ужаси на войната.